סוף בישראל, והוא שילם

היקף הבניין הנבנה על־ידי רסקו. כי במג־רש הפינתי לא החלו בבניתה של החזילה או בית־מגורים קטן, אלא בבניית בית־מידות בקנה מידה אמריקאי. פרס למוסך התופס את כל קומת הקרקע, יהיה הבית בן ארבע קומות.

בכל אחת משלוש הקומות הראשונות תה־יינה שלוש דירות. אחת בגודל של 300 מ״ר ושתיים בגודל של 150 מ״ר כל אחת. בקומה הרביעית, האחרונה, תהיה רק דירה אחת על שטח של 600 מ״ר. זוהי דירתו המיועדת של הדוקטור נחום גולדמן.

ומה עם תשע הדירות הנותרות? שאלה תמימה. בכבל בית משותף אחר, מיועדות גם דירות אלה למכירה.

לכן מוכרים אותן, ובמחירים לא רעים כלל. הדירה הגדולה, 300 מ״ר, נמכרת ב־190 אלף ל״י. דירה יותר קטנה — 120 אלף ל״י. לדירתו של גולדמן לא נקבע מחיר, אך בהתחשב בפאר שבבנייתה, הוערך מחירה בחצי מיליון לירות. כפי שהודיעה

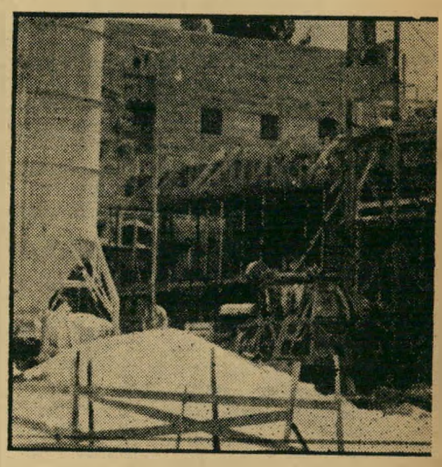

ויכלול עשר דירות־פאר

חברת רסקו בירושלים, כבר נמכרו כל ה־דירות. אחד הדיירים בדירה של 190־אלף־הלירות — יהיה שר־הפנים־והבריאות משה שפירא.

הבניה הנערכת על המגרש חייבת להיות הפתעה גמורה לקרן־הקיימת. כי היא נוגדת לא רק את הכרזת דובר הקרן בשבוע ה־אחרון, אלא גם את החוזה שנחתם בטאבו ב־1956. „מטרת החכירה,״ אומר סעיף 3 של החוזה, „הנכסים המוחכרים לחוכר מוחכרים לו לתקופת חכירה למטרת בניית מגורים לשמוש עצמי, ולסדור גינה ליד הבית.״

לשמוש עצמי בית־משותף בן עשר דירות, ושמונה־עשרה מכוניות — זה קצת יותר מדי מופרז.

★ ★ ★

בית שני

אם כן, כמה עולה לישראל עלייתו של נשיא ההסתדרות הציונית?

● לפי הערכת הטאבו, ערך הקרקע שניתן לגולדמן למעשה חינם הוא כיום כ־600 אלף ל״י.

● לפי גירסת רסקו מבוצעת עבודת הבנייה בקבלנות. הדירות נמכרות על ידה עבור גולדמן. הסכום הכללי המצטבר מ־מכירת הדירות, פרט לדירתו של גולדמן שבקומה הרביעית, מסתכם בכמליון ושלוש מאות אלף ל״י.

● לפי גירסתו של בא־כוחו של גולדמן בישראל, עורך־הדין ירוחם גורניצקי, מסר גולדמן את הזכות לבנות לרסקו עבור קבלת דירתו חינם. כאמור, מסתכם ערך דירתו בחצי מליון לירות בקרוב.

בין שורות מחירים אלה יש לחפש את מחיר עלייתו של נחום גולדמן ארצה. לייתר דיוק — חצי עלייתו. כי כפי שאמר מזכיר הנהלת הסוכנות, משה ריבלין, מכר גולדמן אמנם את חמילתו שבארצות־הברית, אך מעונו הקבוע הוא בשוויץ. דירתו ב־ישראל תהיה רק ביתו השני.

בית יקר מאוד — לעם ישראל, ביחוד לאור העובדה שהמולסי־מיליונר גולדמן לא ביקש כלל אזרחות ישראלית.

העם

מנחם בן־נו״ן

„איך שהזמן עובר!״ — זאת היתה, ה־שבוע, תגובתם של ישראלים רבים, בשומ־עם כי מנחם בגין חוגג את יום הולדתו ה־50.

ואומנם, דרך ארוכה עברה מן היום שה־צעיר הממושקף פשט את מדי צבא־אנדרס הפולני, ויצר היסטוריה בדמות מפקד ה־ארגון הצבאי הלאומי. דרך ארוכה עברה גם מאז שפך בגין דמעות פומביות על גורל חללי אלטלינה, ומאז קרא בגאום חוצב להבות למרד המוני נגד השילומים. בכל זאת קשה היה לתפוס את העובדה כי ה־איש הוא כבר בן נו״ן, חוגג את יובלו.

בין מנהיגי המפלגות, נימנה בגין על הצעירים ביותר. יום־הולדתו מפנה את תשומת־הלב לעובדה המזדקרת לעין: שה־דור הצעיר במדיניות הישראלית שוב אינו צעיר כל־כך, וכי במקום הדור הצעיר ב־אמת נשאר חלל ריק.

מוח של כן מ״ח. לא פחות בולטת עובדה זו במאבק הקולני בין ה„ותיקים״ וה„צעירים״ במפא״י (ראה להלן). כי הקול הקולני ביותר שייך למשה דיין, צעיר מק־צועי בן 48. צעיר „הצעירים״, שמעון פרס, עבר גם הוא את גיל ה־40. יריבם הגדול של דיין־פרס, יגאל אלון, מתקרב ליום־הולדתו ה־45, וחברו ישראל גליל, שרבים רואים בו את שר־הבטחון הבא, הוא בן 52.

שום אדם צעיר אינו בולט כיום על מפת המפלגות הישראליות.

מצב זה רחוק מלהיות נורמלי — לא ב־עמים אחרים, גם לא בתולדות הישוב ה־עברי בארץ. חיים ארלוזורוב נרצח בהיותו בן 32 — כאשר כבר כיהן כראש־הממשלה ושר־החוץ של הממשלה הציונית, הצטיין כהגה־דעות מבריק ומהפכני. באותו גיל ה־ה דויד בן־גוריון מנהיג מרכזי בתנועת־העבודה הציונית. נחום בגין עצמו היה, בגיל 30, אישיות בינלאומית. אם הראוי לכהן כשר בגיל 50, כבר צריכים כשרונותיו ושאיפותיו לבלוט בהיותו בן 30.

עצב מסויים. מה גורם להעדר הצעי־רים: הסיבות הן, בעיקר, שתיים:

● צעירים אמיתיים (להבדיל מ„צעירים״ מקצועיים) אינם יכולים לעלות בתוך ה־מיבנה הקפוא של המפלגות הקיימות, שב־צמרת כל אחת מהן התבצרה קבוצת אינ־טרסנטים קבועה, המזדקנת והולכת.

● השחיתות והריקבון הכלליים בחיי המפלגות, הסתאבותן הרעיונית והזרהמותן החומרית, נוטלת מאנשים צעירים כל חשק להתמסר לקאריירה פוליטית, כאשר קאריי־רות רבות אחרות — מדעיות וכלכליות — נראות נקיות ומבטיחות יותר.

שינוי אמיתי יחול רק כאשר יקומו ב־ארץ כוחות פוליטיים חדשים, עזי־רצון ו־נקיי־כפיים, שיוכלו להלהיב ולגייס את מי־טוב הכוחות הצעירים. עד אז יישאר כל יובל של מנהיג מדיני בחוקת מאורע חגיגי, המהול בעצב מסויים.

מפלגות

חיבוק הדוב

„יענקלה, איפה אתה?״

„אני בגן, אבא. תפסתי דוב!״

„אז עזוב אותו ובוא הביתה!״

„אני עוזב אותו, אבא. אבל הוא לא עוזב אותי!״

●

התפטרותו של משה דיין דמתה לדוב. דיין רצה מאוד להניח לה — אבל ההתפט־רות רדפה אחריו, אחזה בו בכל הכוח.

היה מי שדאג לכך. ותיקי מפא״י חדלו מלהיבהל מאיום־ההתפטרות, הפכו את הקע־רה על פיה. מנוי וגמור היה עימם לעשות את הכל כדי להכריח את דיין להגשים את אימומו, להתפטר מן הממשלה.

כי במצב הנוכחי, התפטרותו זו דינה כדין מות פוליטי. אחרי ששמעון פרס נטש אותו ועשה שלום נפרד עם אשכול, ואח־רי שגם רוב שאר בעלי־הפלירט שלו ב־עבר מיהרו לעלות על עגלת המנצחים, אין לדיין קיום מחוץ לממשלה, ממנה יוכל ל־צאת רק אל המידבר של בדידות גמורה.

כל זה היה ברור לחתיקים — וגם ל־דיין. הוא שם קץ לחופשת־הברוגז שלו, מיהר לחזור לתפקיד, ביטל את איום־ההתפטרות. ואילו הותיקים ערכו עליו ה־שבוע התקפה מרוכזת חסרת־תקדים.

מטחי תותחים. שדה־הקרב היתה ישיבת מזכירות המפלגה: תותח אחרי תותח כתן לעבר דיין בפרס, וחוג־הצעירים בכלל, ירה מטח קטלני. אם פיקפק מישהו ביעילו־תם של תותחים ישנים, באה הפגזה זו ללמד כי האש היתה מרוכזת, מדוייקת והרסנית.

פתח בהרעשה ראובן ברקת, מזכיר המפ־לגה. בעבר פלירטס ברקת עם הצעירים. אך עתה עבר כולו לצד המנצח. הרעים הוא, בין השאר:

● „חוג הצעירים בא בטענה קשה, עליה חזר שמעון פרס השבוע, שהמשטר במפל־גה הוא משטר רע, בלתי־דמוקראטי, ויש צורך לערוך בחירות בה ... אולם זוכר אני כיצד לחמו חברים (מחוג הצעירים) על כך שלא צריך לערוך בחירות! גם משה דיין אמר שטוב יהיה שהבחירות יתקיימו (רק) אחרי שתותקן חוקת־בחירות...״

● אחרי הצעת־האיחוד של יצחק בן־אהרון „בא יזהר סמילנסקי והטיח נגד ה־מפלגה, שהיא עוסקת בתכסכסנות לגבי ה־איחוד. אולם אותם שטענו אז כי המפלגה מתנגדת לאיחוד, באו בכינוס אחר של חוג־הצעירים ואמרו כי המפלגה רוצה באיחוד כדי להילחם (בחוג הצעירים)!״

● „את עיקר טענותיו תולה יזהר סמי־לנסקי בהנחה אחת: ‚אנשי שלומנו׳. האומ־נם אנשי שלומנו יושבים רק בצד אחד של השולחן?״ ולראייה: דיין וחבריו התנגדו למינוי צעירים לא־נוחים להם למשרות חשו־בות. למשל: מינוי אליהו נאוי, בן 42, כ־מועמד לראש עיריית באר־שבע, מינוי רענן וייץ ויהושפט הרכבי לתפקידים מרכזיים ביותר בסוכנות היהודית.

צעירים־מקצועיים פרס ודיין
תותחים ישנים יורים היטב

שרי אקסטרא. קולע עוד יותר היה מטח התותח ששמו פנחס ספיר. זעם הוא:

● „יש אנשים שאצה להם הדרך, והם עומדים עם השעון ביד ומחכים לתורם!״ תבע הוא מדיין וחבריו: לחכות עוד 8 שנים.

● דיין ושות׳ להוטים אחרי הקאריירה בלבד. „חיפשתי במשך כל השנים האלה איזה שהוא בירור אידיאולוגי (בחוג ה־צעירים), בירור פוליטי, בענייני המפלגה ובעניינים המנסרים בעולמנו. חיפשתי היר־הור כלשהו על דרכי כלכלה. אני אודה לכל מי שיראה לי ברורים מסוג זה.״

● על טענת־הקיפוח של הצעירים: „בדקתי את רשימת המקופחים ומצאתי כי כמעט כולם הם אנשים בעלי עמדות ציבו־ריות, עמדות די חשובות... אנשים אלה מסודרים היטב, ואני מרשה לעצמי לומר כי לעיתים הם חיים בתנאים נוחים יותר מאלה של הקשישים.״

● „כשהורכבה הממשלה החדשה רצו כולם — אפילו האופוזיציה — שהיא תצ־ליח. המפלגה האחת ששמה מקלות בגלג־לים, שעוקצת את הממשלה — זוהי מפא״י!״

● על דרישת דיין למעמד בכיר בממ־שלה: „בממשלה ישנם תשעה שרי מפא״י. איזו מין דמוקראטיה היא זו המחלקת או־תם לפי חלוקה חקלאית: שרי אקסטרא, שרי סוג א׳ ושרי סוג ב׳?״*

תאו שקוע בכיצה. אם אפשר היה עוד לעלות על ספיר בחריפות הדברים, עשה זאת מרדכי נמיר:

● „למצב שהגענו אחראים לא רק ה־‚צעירים׳ עצמם, אלא גם אותם חברים ותי־קים שהפכו אותם לילדי־תפנוקיה של ה־מפלגה. ועכשיו כולנו — גם המפנקים — בין המותקפים!״

● בעקיצה גלויה על מוצאו של דיין: „אנו משתייכים למפא״י שנים רבות, ובכל־לם גם חברים שלא זכו להיולד בנים ל־חברי מפא״י, אלא קיבלו את פנקסיהם, תעודות־הזהות שלהם, בכוחות עצמם, ול־רוב תוך מריחה בהורים, ולא בהם בלבד.״

חזקה יותר מכל טענה של נמיר היה אוסף הציטטות ממאמרו של יזהר סמילנס־קי, אותו קרא בישיבה. בין פרחי־הלשון של הסופר־המחנך: „מפא״י היא כמין תאו השקוע כולו בביצה, ורק חוטמו וקרניו בחוץ,״ „מפא״י היא „מגר חונק ומדכא״, „סוס עצל״, „בריה מגושמת״.

● „לפעמים נידמה לי כי בחוג ה‚צעי־רים׳ יש שחושבים את כולנו לתינוקות ד־בית־רבן. רק תמול־שלשום הם התריעו ב־שער נגד המפלגה, על שהיא ‚מפלגת בחי־רות׳ ‚רחמנא־ליצלן... ‚ומתאום נפשם יו־צאת לבחירות.״

● „אי־אפשר גם להניף דגל מלחמה ב־‚קומיסאריות׳, וגם לתבוע זכות זו לעצמם, בעת ובעונה אחת.״

● „פעולה רעיונית וחינוכית טוב לה לעשותה בראש בלבד, ולא במרפסים!״

לא במיקרה סיכם נמיר את נאומו בתבי־עה לזרז את האיחוד בין מפא״י ואחדות־העבודה. כי ברור לו ולחבריו כי איחוד זה, שיכניס למפלגה שיכבה שלמה של אנשי־בטחון בני גילו של דיין, יסתום את הגולל על דיין ושות׳.

ראש מורד. דיין עצמו ענה בנימה מצ־ודקת ומבולבלת, הבחיש את ההאשמות ש־הוטחו נגדו, לא העלה שום האשמות נגד. כי גם היא הבין שכבר דיבר יותר מדי. הוא מצא את עצמו במצבו העגום של סח־טן, שקורבנו אמר לו: „בסדר, תגשים את אימומך!״ האקדח היה ריק.

קרוב לוודאי כי דיין ינקום בתכסיס ה־יחיד שנשאר לו: לשתוק. איש אינו יכול להכריח אותו להתפטר נגד רצונו. כחיל־רגלי טוב, התחפר תחת מטר הפגזים, הו־ריד את הראש.

חושיסטאן

איך דואגים לחותנת?

מה עושים כשבאה החותנת? על כך נכ־תבו אלפי קומדיות, פיליטונים ובדיחות. אך בחיפה ניתנה לשאלה הנושנה תשובה חד־שה לגמרי: פונים לעיריה.

כי עיריית חיפה היא מוסד מתקדם ביותר. היא דואגת לפיתרון בעיית־החותנת של אזרחיה.

בכך נוכח לדעת אברהם לוי, עורך־דין העובד במחלקה המשפטית של העיריה, ש־הוכיח את נאמנותו לאבא חושי, בהוסיפו: עימו באסיפות־בחירות. הודיע הוא להעדת־בניין־ערים של עיריית חיפה: „חותנתי עומ־דת להגיע מצרפת, ותתגורר עימנו. אנו זקוקים לדירה גדולה יותר.״

תשובת העיריה המתקדמת: מתן זכות ל־קבלן חיפאי לבנות על מגרש מסוים בניין העולה ב־60 מטרים מרובעים מעל למותר על־פי החוק — תמורת הסכמת אותו קבלן להעניק לפקיד הנאמן לוי דירה בה יהיה מקום גם לחותנת.

עליה וקוץ בה. הדבר מצלצל כבדי־חה, אבל בממלכת חושיסטאן הסכו כל ה־בדיחות זה מכבר למציאות.

פעם בנתה עירית־חושי דירות, מסרה או־תן חינם לאנשי־שלומה — סופרים, עתונאים ואמנים, שקיבלו על עצמם לפאר ולרומם את שמו של אבא הגדול.

אבל עליה לחיפה וקוץ בה. האמנים, ש־השתכנו על חשבון חושי, מצאו כי אין להם שום זכויות על דירותיהם. העיריה סירבה לקבל מהם שכר־דירה, כך שלא הפכו דיי־רים במובן חוק־הגנת־הדייר. ברגע שהם חדלים למצוא חן בעיני חושי, יכול הוא לזרוק אותם החוצה.

זאת גילה בעוד מועד פרנק פלג, המוסר־קאי הדגול. הוא איים על העיריה שינטוש לא רק את הדירה שניתנה לו חינם, אלא גם את חיפה בכלל — אם לא תינתן לו דירה נאותה, שתהיה שייכת לו.

הפיתרון: העיריה הודיעה כי הקבלן ש־

(המשך בעמוד 6)

* השבוע נודע כי דיין אמר לכתב ה־עתון האחראי לה מונד כי אינו רוצה להיות שר „כמו איזה ששון או איזה שיטרית.״ דיין הלך בדרכי רבו, הכחיש שאמר זאת.